

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 118g/2025
privind excepția de neconstituționalitate a articolului
14 alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății
(răspunderea lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici pentru
incompetență profesională și încălcarea obligațiilor profesionale)

CHIȘINĂU

15 ianuarie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 22 mai 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 ianuarie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 14 alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolache, în interesele dlui Marcel Bejan, în dosarul nr. 2-13782/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Maria Muruianu de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău se află o acțiune civilă formulată de E. S. și A. G. împotriva Spitalului Clinic Municipal de Copii nr. 1 și dlui Marcel Bejan cu privire la încasarea prejudiciului moral pentru asistența medicală necorespunzătoare acordată la nașterea unui copil.

4. În procesul de examinare a cauzei, dl avocat Gheorghe Postolachi a ridicat, în interesele dlui Marcel Bejan, excepția de neconstituționalitate a articolului 14 alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății.

5. Printr-o încheiere din 17 aprilie 2025, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16 Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Legii ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995 sunt următoarele:

Articolul 14 Obligațiunile profesionale generale și răspunderea pentru încălcarea lor

„[...]

(3) Lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici poartă răspundere pentru incompetență profesională și încălcarea a obligațiilor profesionale, conform legislației în vigoare.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției

8. Autorul excepției menționează că norma contestată din Legea ocrotirii sănătății nu respectă exigențele calității legii, pentru că nu există nicio prevedere care să definească textele „incompetență profesională” și „legislația în vigoare”. Legea în discuție nu prevede dacă incompetența profesională se referă la lipsa unor cunoștințe sau a unor autorizații și nici nu stabilește legislația la care face trimitere pentru a trage la răspundere lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici. Autorul susține că din acest motiv instanțele de judecată aplică prevederile în discuție în mod arbitrar, fapt care generează o jurisprudență contradictorie.

9. Autorul pretinde că neclaritatea normei contestate afectează dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare al lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici.

10. Totodată, autorul pretinde că în prezenta cauză acuzațiile aduse medicului nu sunt susținute de probe concrete care să demonstreze

nerespectarea unor standarde medicale și, prin urmare, riscă să-i afecteze dreptul la apărare și dreptul la muncă.

11. În opinia autorului excepției, norma contestată este contrară articolelor 1 alin. (3), 4, 15, 16, 20, 23, 26, 43 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea ocrotirii sănătății, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 14 alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății, care nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unei acțiuni civile care are ca obiect încasarea prejudiciului moral de la un medic. Dat fiind faptul că acțiunea în justiție este formulată în baza legii în discuție, iar instanța de judecată confirmă că norma contestată urmează a fi aplicată la soluționarea litigiului, Curtea admite aplicabilitatea acesteia.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

18. Autorul excepției susține că norma contestată contravine articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 15 (*universalitatea*), 16 alin. (2) (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Referitor la incidența articolelor 1, 4 și 15 din Constituție, Curtea a notat în jurisprudența sa că acestea comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza celorlalte reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 10 din 31 ianuarie 2023, § 15; DCC nr. 149 din 21 noiembrie 2024, § 22). Cu privire la articolele 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea reține că acestea nu au o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocate aceste articole, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19).

20. Cu referire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea observă însă că autorul excepției nu a motivat în ce măsură norma contestată afectează principiul egalității. Simpla enumerare a normelor constituționale în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea nu poate fi considerată o veritabilă

critică de neconstituționalitate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 19 din 28 februarie 2023, § 22).

21. Cu privire la incidența articolelor 20 și 23 din Constituție, autorul sesizării susține că imprevizibilitatea prevederilor contestate, în special a textelor „incompetență profesională” și „legislația în vigoare”, afectează dreptul la un proces echitabil, sub aspectul imposibilității persoanei de a-și pregăti o apărare efectivă și de a anticipa criteriile de judecată.

22. Curtea notează că dreptul de acces liber la justiție reclamă o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor (a se vedea HCC nr. 20 din 26 septembrie 2024, § 67). De asemenea, articolul 23 din Constituție nu-i impune legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept substanțial. Pornind de la principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea reține că formularea lor nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai curând la categorii generale, decât la liste exhaustive. Astfel, multe legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară (a se vedea HCC nr. 24 din 10 august 2021, § 38).

23. Cu titlu preliminar, Curtea reține că articolul 15 din Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264 din 27 octombrie 2005 reglementează modul de apărare a drepturilor medicului. Totodată, alineatul (3) din același articol prevede că medicul are dreptul la apărare contra intervenției unor persoane și autorități ale administrației publice în exercițiul profesiei sale, excepție făcând cazurile de incompetență și culpă profesională.

24. Având în vedere problema sesizată, Curtea reține că aceasta ține de domeniul ocrotirii sănătății, domeniu în care statul, pentru a garanta dreptul cetățenilor la ocrotirea sănătății, la asigurarea unui trai decent, inclusiv îngrijirea medicală corespunzătoare, deține competențe largi de reglementare a producției și circuitului de medicamente și dispozitive medicale, a funcționării și acreditării instituțiilor medico-sanitare, a formării inițiale și continue a medicilor, a exercitării profesiei de medic, a relațiilor dintre medic și pacient etc. În acest sens, deținând prerogativa constituțională corespunzătoare (a se vedea articolele 36 alin. (3) și 72 alin. (3) lit. p) din Constituție), legislatorul a reglementat prin lege organică exercițiul profesiunilor medico-sanitare în Republica Moldova (a se vedea articolele 8-16 din Legea nr. 411/1997 și Legea nr. 264/2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic) și a prevăzut că activitatea de medic, *inter alia*, include: (i) acordarea asistenței medicale în caz de îmbolnăvire, accidentare, îngrijire medicală, reabilitare a pacientului, cu evitarea neglijenței și erorilor medicale și cu aplicarea principiului nondiscriminării; (ii) asumarea responsabilității profesionale pentru siguranța și calitatea actului medical realizat în raport cu pacientul (articolul 5 alin. (1) din Legea nr. 264/2005); (iii) obligația de a respecta cu strictețe drepturile și interesele legitime ale pacientului și de a acționa exclusiv în beneficiul sănătății pacientului; (iv) obligația de a asigura tratamentul până la însănătoșirea pacientului sau până la trecerea lui în îngrijirea unui alt medic; (v) obligația de a-și perfecționa în permanentă

cunoștințele profesionale (articolul 17 alin. (1) din Legea nr. 264/2005). Totodată, pe baza aceluiași prerogative și pentru a asigura drepturile pacienților la ocrotirea sănătății, dar și funcționalitatea eficientă a întregului sistem de ocrotire a sănătății din țară, legislatorul a stabilit că, în cazurile în care se dovedește că nu a respectat obligațiile profesionale, medicul poartă răspundere juridică în condițiile legii.

25. Curtea nu poate reține afirmația autorului sesizării precum că expresia „incompetență profesională” din norma contestată ar fi neclară, imprevizibilă și nu ar permite justițiabilului să înțeleagă sensul normei juridice pentru a-și adapta comportamentul în exercițiul activității profesionale de acordare a asistenței medicale. Legislatorul a prevăzut competența profesională ca un principiu general al exercitării profesiei de medic (a se vedea articolul 3 din Legea nr. 264/2005) și a definit-o ca fiind „capacitatea de exercitare de către medic a atribuțiilor de serviciu cu responsabilitate, eficiență, profesionalism” (a se vedea art. 1¹ din Lege). În ipoteza legislatorului, competențele profesionale ale unui medic sunt esențiale și se formează prin studii universitare speciale (a se vedea articolele 121 din Codul educației și 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 264/2005) și se mențin prin perfecționare, pe parcursul întregii sale activități profesionale (articolul 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 264/2005). *Per a contrario*, legislatorul a prevăzut că, în cazuri excepționale, „în lipsa unei competențe profesionale în domeniu” medicul este în drept „să refuze efectuarea intervenției medicale (cu excepția situațiilor de urgență), readresând pacientul unui alt medic” (articolul 18 alin. (3) din Lege), iar dacă în exercițiul funcției dă dovadă de „incompetență profesională și încălcare a obligațiilor profesionale” (articolul 14 alin. (3) din Legea nr. 411/1997), poartă răspundere juridică. Din această perspectivă, Curtea constată că destinatarii prevederilor contestate desfășoară o activitate pentru care au fost supuși unor forme de pregătire profesională și au la dispoziție suficiente repere, atât în legea în discuție, cât și în Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264 din 27 octombrie 2005, pentru a înțelege esența textului contestat.

26. Curtea notează că norma contestată nu are ca destinatar publicul larg, ci în exclusivitate lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici, ca grup profesional. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai accentuată în cadrul activității lor și este de așteptat ca aceștia să-și asume riscurile inerente activității lor (*Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145; *Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Bavčar v. Slovenia*, 7 septembrie 2023, § 147) [DCC nr. 53 din 13 aprilie 2021, § 24].

27. Curtea nu poate reține nici afirmația autorului sesizării referitoare la neclaritatea expresiei „legislația în vigoare”. Curtea notează că termenul „legislație” include, de asemenea, actele normative de rang inferior și măsurile luate de organismele profesionale de reglementare în temeiul competențelor independente delegate acestora de către Parlament de

elaborare a normelor. Din această perspectivă, legislatorul a avut în vedere că destinatarii prevederilor contestate desfășoară o activitate de asistență medicală pentru care au fost supuși unor forme de pregătire profesională și au la dispoziție suficiente repere, atât în legea în discuție, cât și în Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264 din 27 octombrie 2005, Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24 martie 2017, și alte legi conexe, care să le ofere posibilitatea elucidării sensului sintagmei „legislația în vigoare” (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, § 31).

28. Curtea consideră că medicul sau alt lucrător medical nu se poate prevala de necunoașterea legilor sau regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale adoptate de către Ministerul Sănătății, atât timp cât există o prezumție legală în acest sens.

29. Totodată, având în vedere diversitatea competențelor și a obligațiilor profesionale care rezultă din natura profesiei de lucrător medico-sanitar și farmaceutic, Curtea observă că este, practic, imposibilă stabilirea printr-o singură lege a unei liste exhaustive a obligațiilor profesionale. Mai mult ca atât, Curtea are în vedere și titlul marginal al normei contestate, din care rezultă că aceasta reprezintă mai degrabă o normă de trimitere, care se referă la obligațiile profesionale generale ale medicilor, altor lucrători medico-sanitari și farmaciști, și, prin urmare, nu poate să abunde în texte explicative.

30. În acest context, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (DCC nr. 171 din 8 decembrie 2022, § 24).

31. Referitor la incidența articolelor 26 și 43 din Constituție, Curtea reține că autorul sesizării nu a demonstrat că norma criticată i-a afectat dreptul la apărare sau dreptul la muncă. Autorul sesizării doar și-a exprimat dezacordul cu probele prezentate în susținerea acțiunii formulate împotriva sa, considerându-le că nu sunt pertinente și i-ar putea afecta dreptul la apărare și dreptul la muncă (a se vedea § 11). Sub acest aspect, Curtea reține că criticile formulate de autor nu identifică o contrarietate între prevederile contestate și normele constituționale invocate, ci se referă la modul de aplicare a legii în cauza sa.

32. Așadar, Curtea observă că, sub aparența unor critici de imprevizibilitate a prevederilor contestate, autorul sesizării își manifestă, de fapt, dezacordul în privința examinării acestui litigiu. Curtea reamintește că chestiunile legate de interpretarea și aplicarea normelor legale nu țin de competența sa, ci sunt de competența instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

33. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în cauză nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) literele d) și f), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 14 alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolache, în interesele dlui Marcel Bejan, în dosarul nr. 2-13782/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 15 ianuarie 2026
DCC nr. 3
Dosarul nr. 118g/2025